

ГРОДЗЕНСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН РЭКТАРАТА, ПАРТКОМА, ПРАФКОМАЎ, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА
ГРОДЗЕНСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ Я. КУПАЛЫ

№ 33 (157) 15 СТУДЗЕНЯ 1991 ГОДА

У студэнтаў - сесія

Хто працаваў самастойна — таму няма чаго хвалявацца

Чатырнаццатага студзеня ў нас на матэматычным факультэце пачалася экзаменацыйная сесія. На працягу ўсяго года праводзілася індывидуальная работа са студэнтамі і, можна сказаць, што гэта і была падрыхтоўка да сесіі. А цяпер ідзе заліковая сесія. Цвёрда вырашана, што студэнты, не здаўшы залік, не будуть дапускана да экзаменаў. Выключэнне можа быць толькі ў выпадку хваробы студэнта.

Пакуль яшчэ гэта не прыняло масавы характар, але асобныя студэнты здаюць экзамены датэрмінова з тым, каб набыць для сябе час на падрыхтоўку па найбольш складаных дысцыплінах.

Паколькі выкладчыкі на працягу семестра часта суст-

ракаліся са студэнтамі, то асобным з іх, паказаўшым выдатныя веды, адразу выстаўляецца адзнака «выдатна» за экзамен. Так, па аналітычнай геаметрыі першакурсніцы Наталля Лістапад і Наталля Калодка паказалі выдатныя веды пры здачы пяці тэм і атрымалі адзнаку «выдатна» за экзамен, не здаваўшы яго. Па матэматычнаму аналізу некаторыя студэнты таксама атрымліваюць выдатныя адзнакі па выніках работы на працягу семестра.

Упершыню на нашым факультэце на другім курсе ўведзена рэйцінгавая сістэма па матэматычнаму аналізу. Уся работа, якую студэнт павінен выкананы на працягу семестра, (калёкіумы, індывидуальная заданні, кантро-

льныя работы), ацэнена ў 200 балаў. Студэнт мае права перараздаваць тыя або іншыя работы на працягу семестра, але не больш двух разоў. Студэнт, набраўшы 190 балаў, атрымлівае адзнаку «выдатна» за экзамен. Студэнт з рэйцінгам больш 155 балаў — атрымлівае залік; з рэйцінгам 155 і менш балаў — піша кантрольную работу (па 40 балаў кожная), пакуль не набярэ больш 155 балаў. Студэнту з рэйцінгам 170—189 балаў па яго жаданню можа быць выстаўлена адзнака «здавальняюча». Калі ж ён вырашы здаваць экзамен, то выстаўляецца тая адзнака, якую ён атрымлівае на экзамене, у тым ліку і «нездавальняюча». Рашэнне студэнтам прымаецца да пачатку

экзаменаў па курсу ў яго акадэмічнай групе.

Гэта сістэма заахвочвае студэнтаў працаваць самастойна. Асобныя з іх выиграюць. Лягчэй сістэмызаваць атрыманыя веды пры падрыхтоўцы да экзаменаў.

Сістэма вышэйшай адукцыі — гэта ў асноўным сістэма самастойнай работы. Тому

нам трэба працаваць менавіта ў тым напрамку, каб развіваць у студэнтаў неабходнасць працаваць самастойна. А раней, нажаль, на гэта націск не рабілі. Патрабуна ж ужо са школы прывучаць будучых студэнтаў працаваць самастойна.

Л. КІРЫЛЮК
дэкан матэматычнага факультэта

ГРОДНА—ПІЦЕРБОРА СПОРТ ДЛЯ УСІХ

30 па 27 студзеня 1991 года праводзяцца завочныя масавыя фізкультурна-аздараўленчыя спаборніцтвы паміж гарадамі ГРОДНА (СССР) і ПІЦЕРБОРА (Канада).

Мэты гэтых спаборніцтваў наступныя:

— прыцягнучы найбольшую колькасць сваіх жыхароў да заняткаў фізічнай культурай і спартам;

— дасягнучы найбольш высокіх паказчыкаў фізічнай актыўнасці сваіх жыхароў.

Умовы правядзення спаборніцтваў:

— кожныя фізічныя практикаванні (хадзьба, бег, гульні, скачкі, танцы і г. д.), якія выконвае адзін чалавек не менш як 20 мінут, дазваляюць яго гораду паглыбіцца на 1 кілометр касмічнай прасторы да планеты Марс.

Спартыўны клуб Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта заклікае студэнтаў, выкладчыкаў і супрацоўнікаў прыняць актыўны ўдзел у кантрольным тыдні спаборніцтваў. Для гэтага кожны ўдзельнік павінен на аснове прынцыпаў даверу, чеснасці і высакароднасці фіксаваць на працягу сямі дзён заняткі любой фізічнай дзейнасцю і заносіць у асабістую картку ўдзельніка спаборніцтваў «Гродна-Піцербора». Уліковыя карткі распаўсюджвае спартыўны клуб.

20 студзеня ў 12 гадзін дня — адкрыццё спаборніцтваў у рамках агульнагарадскага свята «Здароўе», якое адбудзеца ў лясным масіве «Пышкі».

ЗАПРАШАЕМ УСІХ ЖАДАЮЧЫХ!

ПРАФСАЮЗНАЕ ЖЫЦЦЁ

Сёння на пытанні нашага карэспандэнта адказвае старшыня студэнцкага прафсаюзнага камітэта ІРЫНА АНТОНАЎНА БЯЛОВА.

— Ірина Антонаўна, вы працуеце старшынёй прафкома нядаўна. Давайце пачнём з таго, што баліць. Што вас хвалюе на пачатку новага года больш за ўсё?

— Так, працую ўсё ўсё 4 месяцы, да таго ж, на паўстаўкі. Адначасова з ўдзялением студэнткай чацвёртага курса дзённага

емствы немагчыма будзе працаваць. Стараецца знайсці выйсце з такога становішча і спартыўны клуб. З новага года ён адкрывае

таци. Але ж хацелася б часцей бачыць тут студэнтаў. Заўсёды буду рада аказаць дапамогу, знайсці справу па душы, калі пажадаеце стаць нашымі памочнікамі. І выбачайце, калі дзвёры прафкома падчас будуць зачынены. Не паляйтесь, зайдзіце яшчэ раз.

— На якіх проблемах, напримерах у работе вы хацелі б сканцэнтраваць асаблівую ўвагу?

— Пакуль мяне вельмі турбуе лёс студэнцкага клуба, работя,

Калі магчымасці' не задавальняюць патрэбы

аддзялення факультэта правазнаўства. А хвалюе мяне наша недалёкая будучыня. З новага года абком прафсаюза працаўнікоў народных асветы адмовіўся даваць нам гроши. Усе буйныя арганізацыі і прадпрыемствы цяпер не аддаюць у аблігацыйнай прэчыні працэнт ад сваіх прафсаюзных узносаў. Абком прафсаюза працаўнікоў народных асветы выдзяляе нам 4 тысячи рублёў на ўтриманне вызваленых работнікаў прафсаюзной арганізацыі, але гэтых грошей мала. У сувязі з гэтым людзі, што ў нас працуе, як кажуць, павіслі ў паветры. Гэта старшыня студэнцкага клуба Міхail Крумер, мастакі кіраўнік студэнцкага клуба Дзмітрый Абрашоў і старшыня спартыўнага клуба Іван Белавокі. Мы паслалі запыт у Міністэрства народнай асветы, каб даведацца, ці зможа яно фінансаваць работнікаў студэнцкага клуба, але адказу пакуль што няма. Вось і павісталі пытанне: ці быць сёння студэнцкаму клубу, калі няма ў яго гроши?

— Магчыма, з гэтым звязана і прывядзенне платных вечароў!

— Так. Мы добра разумеем, што за ўмовах рыначнай эканомікі студэнты і так становіцца адной з самых малазбяспечаных катэгорый насельніцтва. Аднак вымушаны браці з іх гроши за ўваход на вечары адпачынку, дыскатэкі. Інакш гэтыя мерапры-

свой рахунак у банку, платныя гурткі і секцыі. Такім чынам, клуб зможа зарабляць гроши і весці спартыўную работу сярод студэнтаў.

— Акрамя штатных работнікаў студэнцкага клуба, якіх вы назвалі, ці ёсць яшчэ памочнікі, так званы прафсаюзны актыў?

— Засмучае тое, што студэнты нічога не хочуць рабіць бясплатна. Але ёсць сярод работнікаў і такія, хто ад ўсёй душы дапамагае прафкому. Гэта старшыня студэнцкага клуба інтэрната № 2 Сяргей Шэўчык, старшыня студэнцкага клуба інтэрната № 3 Генадзь Роўскі. Ва ўсім дапамагаюць мене, заўсёды цікавяцца прафсаюзной работай Марына Ядэшка і Валянціна Савіч з факультэта пачатковага навучання. Ёсць у прафкоме яшчэ і казнечай А. Вінарская. Але працуе яна на грамадскіх пачатках і ў асноўным усю работу прыходзіцца выконваць мене.

— Відаць, цяжка і працаваць, і вучыцца адначасова!

— Волыт прафсаюзной работы ў мяне пакуль што невялікі, таму прыходзіцца і ў камітэт камсамола зайсці парайцца, і ў абком прафсаюза. З боку ж студэнтаў былі скагі, што прафком зачынены. Хачу, каб зразумелі мяне правільна: не могу я пештавацца ў вартаўніка кабінета, не могу сядзець і чакацца, пакуль хто прыйдзе нешта папы-

ДАКЛАДНЕЙ БЫЛО ТАК

«Гродзенскій універсітэт» № 32 ад 8 студзеня 1990 года змясці інфармацыя аб пасяджэнні Вучонага Савета універсітэта. Сярод разгледжаных пытанняў — пытанне «Аб ходзе выканання калектывам універсітэта доўгачасовай праграмы «Родная мова і культура». Нажаль, адна з важнейшых на сённяшні дзень проблем не пададзена газетай належным чынам. Па-за межамі ўвагі супрацоўнікаў рэдакцыі, падрыхтавшага інфармацыю, (магчыма таму, што ён не прысутнічаў на пасяджэнні Вучонага Савета), засталася сутнасць складанага, шматграннага і маючага непраходнае значэнне пытнання. У паведамленні не адлюстравана тое, што амбэркаванне ішло бурна, выказваліся супрацьлеглыя думкі, уносіліся слышныя прапановы. Галоўнае, у чым была дасягнута згоды, тэмпі выканання праграмы «Родная мова і культура» нас не задавальняюць.

Важным момантам у ходзе амбэркавання пытнання з'явілася выступленне К. І. Лецкі, які пазнаёміў прысутных з су-

месным рашэннем кафедры беларускай мовы, кафедры беларускай літаратуры і кафедры беларускай культуры. Цэнтральным пунктом гэтага раашэння стала пропанова стварыць на аснове беларускага аддзялення філалагічнага факультэта новы факультэт беларускага мовазнаўства, этнографіі і роднай культуры. Вучоны Савет універсітэта прыняў раашэнне ўключыць пропанову ў пастанову па данаму пытнанню і адзначыў, што новы факультэт прызначаны стаць навуковым цэнтрам развіцця беларускай мовы, літаратуры і культуры, цэнтрам падрыхтоўкі высокакваліфікованых спецыялістаў.

Думаецца, што лёс роднай мовы, лёс беларускай культуры, лёс народа больш важная проблема, чым нават зацверджанне тэм кандыдаў Ціхіх дысертацый, або паведамленне вучэбнага аддзелу аўтнструктыўных дакументаў, якім у інфармацыі газеты «Родная мова і культура» нас не задавальняюць.

П. Р. ГАЛУЗА,
член камісіі па падрыхтоўцы пытнання на Вучонага Савет

ПАДРЫХТОЎЧЫЯ КУРСЫ

ДА ПАСЛУГ РАБОЧАЙ І СЕЛЬСКАЙ МОЛАДЗІ

У Гродзенскім дзяржаўным універсітэце штогод з верасня праводзіцца набор слухачоў на платныя вясіміесачныя вочнаваучовыя падрыхтоўчыя курсы па падрыхтоўцы рабочай і сельскай моладзі да паступлення ў вышэйшую навучальную ўстанову.

На курсах працујуць выкладчыкі універсітэта і волынскія настайнікі сярэдніх школ г. Гродна.

Вучэбны працэс на падрыхтоўчых курсах здзяйсняецца па вучэбных планах і праграмах, распрацаваных выкладчыкамі курсаў і адпаведнымі кафедрамі Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта з улікам патрабаванняў, прад'яўленых да абитурыентараў.

АСНОУНЫЕ МЭТЫ КУРСАУ:
— аказаць дапамогу абитуриентам у самастойнай падрыхтоўцы да ўступных экзаменаў у ВНУ;

— дапамагчы слухачам паглыбіці і замацаваць свае веды.

За час навучання на курсах вызможае атрымаць наступную дапамогу:

— авалодаць неабходнымі наўкамі самастойнай работы;

— сістэматычна з дні ў дзень перапрацоўваць неабходную літаратуру, паслядоўна, без пропускаў засвойваць выучаемыя раздзелы;

— засвойць вялікі аўтаматизацыйныя матрыцы і ўмэць выкладчыкі яго правильна, зразумела і лагічна;

— навучыцца абагульняць матэматыку і аргументаваць выкладчыкі;

— канспектаваць;

— выконваць практыкаванні самага рознага харектару; выпрацаўваць умение самастойна аналізаваць канкрэтныя мадэлі з'яўляніні;

— замацаваць тэарэтычныя матэматычныя дастатковай колькасцю практыкаванняў і задач;

— паслядоўна выучыцца школьнай падручнікі і рэкомендаваную літаратуру.

На курсах падрыхтоўка праводзіцца па наступных прадметах: рускай мове, рускай літаратуре, матэматыцы, гісторыі СССР, фізіцы, хіміі, біялогіі, грамадзянству, беларускай мове, беларускай літаратуры.

ВЯЧЭРНІЯ КУРСЫ

Заняткі пачынаюцца ў кастрычніку, праводзяцца 4 разы ў тыдзень.

Методыка выкладання на курсах набліжана да вузоўскай. У працэсе навучання выкарыстоўваюцца розныя арганізацыйныя формы вучэбнай работы: лекцыі, семінарскія і практычныя заняткі, кантрольныя работы, прымяняюцца новыя метады і тэхнічныя сродкі навучання.

ЗАВОЧНЫЯ КУРСЫ

Слухачам вочнавых курсаў па выбраных імі прадметах па пачатку кастрычніка высылаюцца кантрольныя заданні з метадычнымі ўказаннямі па іх выка-

рылінні. Кантрольныя заданні і метадычныя ўказанні да іх распрацоўвання выкладчыкамі курсаў і адпаведнымі кафедрамі Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта з улікам патрабаванняў, прад'яўленых да абитуриентараў.

Думаецца, што лёс роднай мовы, лёс беларускай культуры, лёс народа больш важная проблема, чым нават зацверджанне тэм кандыдаў Ціхіх дысертацый, або паведамленне вучэбнага аддзелу аўтнструктыўных дакументаў, якім у інфармацыі газеты «Родная мова і культура» нас не задавальняюць.

П. Р. ГАЛУЗА,
член камісіі па падрыхтоўцы пытнання на Вучонага Савет

нанні. Кантрольныя заданні і метадычныя ўказанні да іх распрацоўвання выкладчыкамі курсаў і адпаведнымі кафедрамі Гродзенскага дзяржаўнага універсітэта з улікам патрабаванняў, прад'яўленых да абитуриентараў.

Слухачы-завочнікі па графіку выконваюць і дасылаюць на праверку выкладчыкам кантрольныя работы. Па кожнай кантрольной работе выкладчыкі пішуць рэцензіі.

У май для слухачоў завочных курсаў праводзіцца вочныя заняткі, у ходзе якіх чытаюцца аборонныя лекцыі і выконваюцца практыкаванні па ўсіх раздзелах экзаменацыйных праграм.

Тыя, хто скончыў падрыхтоўчыя курсы, пры паступленні ў вышэйшую навучальную ўстанову здаюць конкурсныя экзамены на агульных асновах і залічваюцца згодна з Правіламі прыёму ў ВНУ. Паступаючы ў Гродзенскі дзяржаўны універсітэт карыстаюцца правам пераважнага залічэння пры іншых роўных умовах.

ПРАВІЛЫ ПРЫЁМУ НА КУРСЫ

На курсы прымаюцца асобы, якія маюць сярэднюю адукцыю, з ліку рабочых, калгаснікаў, служчых, воінаў, звольненых у запас, ваяннічых, а таксама вучніяў 11-х класаў, прафесіянальна-тэхнічных навучальных установаў і выпускных курсаў тэхнікумаў і вучылішчаў.

Па запросу паступаючага на курсы дасылаюцца правила прыёму і бланк заявы (па форме).

Для залічэння на курсы неабходна даслаць на імя рэктора універсітэта заяву і квітантво аўтаводзе грошай па пошце за навучанне і даведку з месца работы або вучобы. У заяве абавязкова ўказаць наступныя даныя: у якім годзе скончыў школу, дамашні адрес з укаізаннем індэksa, месца работы і кім працуе, на якія курсы (вячэрнія і завочныя) паступаючыя вучыліца, пералічыце тыя прадметы, па якіх патрэбна падрыхтоўка (не больш 3-х прадметаў).

Аплаты за навучанне на падрыхтоўчых курсах рабіцца пераводам з любога паштовага аддзялення па адресе: аблупраўленне жылсацбанка г. Гродна, разліковы рахунак 141703, універсітэт.

У выпадку выбыцця слухачоў пасля пачатку заняткай унесеная імі плата за навучанне не вяртаецца.

Документы прадстаўляюцца асабіста або перасылаюцца па адрадзе: 230023, г. Гродна, вул. Ажэшка, 22, універсітэт, міжвузійны вучэбно-кансультатыўны пункт, пакой № 327.

Даведкі аў курсах можна атрымаць па телефоне: 44-32-95.

В. ЧАРТКО,
загадчыца падрыхтоўчых курсаў.

ВЫСТАВЫ ў ГОРАДЗЕ

Упершыню ў Гродне

Велічна ўрачыстая музыка пад зводамі рэспубліканскага музея гісторыі і рэлігіі. Выступленне камернага хору Гродзенскага педагогічнага вучылішча стала своеасаблівай прэлюдыяй да важнай падзеі ў культурным жыцці нашага горада — адкрыцця выставы работ мастакоў з Фонду вольнага сучаснага рускага мастацтва (Мюнхен).

— Гэтую выставу ўпершыню ўбачаць гродзенцы, — падкрэсліў ва ўступным слове

мастак А. Ларыёнаў. — Фонд вольнага сучаснага рускага мастацтва створаны ў многім дзякуючы намаганням Георгія Мікалаевіча Міхайлава, які некалькі гадоў збиралі арыгінальныя работы, малярна падтрымліваў аўтараў.

Карціны, якія прадстаўлены на гэтай выставе, доўгі час адносілі да так званага падпольнага мастацтва. І вось толькі цяпер, літаральна за апошні год, з'явілася магчы-

масць шырока пазнаёміць з гэтымі творамі нашага глядчыца.

Звяртаюць на сябе ўвагу карціны А. Ісачова, М. Шэмлякіна, Ю. Жаркіх і іншых аўтараў.

Безумоўна, не ўсе адназначна ўспрымаюць гэтую работу, але рознае мастацтва мае права на існаванне.

Словам, выставка адкрыта. Яна будзе экспанавацца да 5 лютага гэтага года.

М. ДУБРАВІН.

З ГЛЫБІНЬ ЖЫВАТВОРНЫХ

НЕ ЗРАУНУЙЦЕСЯ З ПТУШКАЙ МАЛЕНЬКАЙ —
ЖУЛНАМ, ШТО ВЕДАЕ СПЕВЫ ДРАЗДА, САЛАЯ,
БЕРАСЦЯНКІ — РОЗНАГА ПТАСТВА, МАТЧЫНАЙ ПЕСНІ
АПРОЧ.

АЛЕСЬ КАСКО.

ДАКРАНУЛІСЯ ДА ПАЭЗІІ НАРОДА

Што я тут не плачу?

А я ж за слязамі

Бела света не бачу.

Успомні мяне, мама,

Хоць раз у нядзелью,

А я цябе, мама,

Сцелючы пасцелю.

Успомні мяне, мама,

Хоць раз у аўторак,

А я цябе, мама,

На дзень разоў сорак.

Як выйду на ганак

Ды крыкну дадому:

«Вары, мама, вячэр

І на маю долю»...

Пазнаміліся таксама і з мясцовымі вясельнімі, радзіннімі каляндарнымі абрядамі і звычаямі. Пачалі цікавыя звесткі пра святкаванне сёмухі. Сёмуха — познайвасце веснавое свята. Яно прысяялася ўшанаванию расліннасці. Яго святкавалі трох дні. Напярэдадні сёмухі дзяячыць, упрыожненыя вянкамі з луговых кветак, ішлі ў гай завіаць бярозкі. Назад яны вярталіся з зялёнымі талінкамі і імі упрыожнівалі хату ўнутры і знадворку. На падворі і сцежкі пасыпаліся жоўтым пляском. На сёмуху спявалі сёмушыя (траецкія) песні. Моладзь наладжала гульни і розныя забавы, якія мелі пэўны абраадавы сэнс.

А як не ўсмінуща пасля зухаватых прыпевак Алена Казіміраўны Саковіч Г Надзеі Сямёнаўны Павядайкі:

Баба дзеда шанавала,

На папары навязала.

— Еш, дзед, траву пляяви,

Піадзіць лугавую.

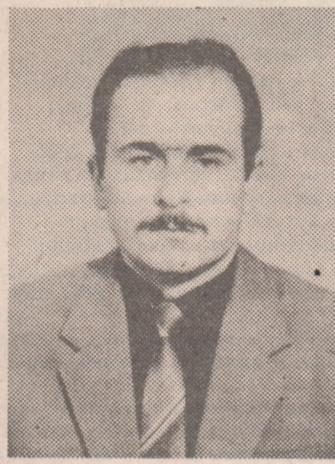
Або:

Без музыкі, без дуды

Ходзяць ногі не туды.

«НАДНЁМАНСКІЯ ГАЛАСЫ»: БУЙНЫМ ПЛАНAM

Задзены ў выдавецтва і хутка выйдзе ў свет зборнік вершаў літаратурнага аб'яднання універсітэта «НАДНЁМАНСКІЯ ГАЛАСЫ». Прапануем узвесе чытачоў прадмову да яго кіраўніка суполкі М. У. МІКУЛІЧА.

З'яўляецца відавочнае цягненне іх ліркі да сімвалікі гісторычнага мыслення. Прыхынчым анік не скажаш, што вершы паэтай перагружаны «гульней інтэлекту». Не. У іх пераважаючы трапыні дэталі, канцэнтраваная думка.

Маладыя аўтары, як правіла, шукаюць і знаходзяць свае адметныя падыходы да тэм, робяць, няхай невялікія, але адкрыці. І пры гэтым анікага ваганія, няўпэўненасці. Воля і раушчасць, важкасць, душэўная моц — вось іх каштоўнасці.

Смелай эксперыментальнасцю, разбураннем шматлакіх канонаў, што падкрэслі

гутным плёнам на роднай глебе» прагнє стаць, зоркі «Выкупалі поўніка ў рацэ», які, зазлаваўшыся, «Сігнуў па елках цераз лес, У аблок ускочыў — і схаваўся. Потым — Адпачыць на стрэзу злез». Зоркі ў паэта выцягнулі Вадзеніка на пень.

Яго ўчешышць
Збегліся русалкі,
Лесавік прытэпаў
к сябруку;
Тлушка-звер і чэрці —
Усе цалкам
Адусюль сцякліся на раку.
(«У купальскую ноч пад
Наваградкам»)

Пазбаўленыя дэкларацыйнасці і апісальнасці, канкрэт-

так і па свайму пафасу, насычана значным падтэкстовым сэнсам. Яна траплятыва адгукваецца на трывожныя подыхі часу, на недасканаласць жыцця, людскую разяднанасць. Паэт асэнсуювае няпросты ўласны лёс. Імгненнае і вечнае, уласнае мінулае і будучыня — усё гэта для яго звені аднаго ланцужка. Цэльнасць жыцця бачыцца лірычнаму герою ў бесперапынным абаўленні. «Блакітную я маю птушку, Сядзіць, ручная, на плячы. Ізноў я плачу і смясяюся, ізноў імкнуся ў далычыня».

Даволі своеасаблівай з'яўляецца эстэтыка Юры

непадробной шчырасцю, унутранай гарманічнасцю, душэўным здароўем, вернасцю праўдзе і паўнаце пачуцця.

У артыкуле «Паэт аў крытыцы» Марына Цвятаева адзначала: «Усё маё пісанне — услухоўванне. Правільна пачуць — вось мая задача. У мене няма іншай». Сапраўды, задача паэта ў многім і ў тым, каб пачуць і ўбачыць ці ўбачыць і пачуць музыку акалячага свету, выявіць яе сродкамі верша. Калі гаварыць пра І. Заўялова, тоў многіх яго вершах жывапіс і музыка добра ўжываюцца. Гукавыя абалонкі слоў ён удаля ўключаеты ў эстэтычнае

«Жыццё ў паэзіі...»

«Шлях» — калектыўны зборнік маладых паэтав літаратурнага аб'яднання «Наднёманскія галасы», якое колькі ўжо год працуе пры Гродзенскім дзяржаўным універсітэце імя Янкі Купалы. З'яўляючыся даволі шматлакай арганізацыяй, яно ў розныя часы дало дарогу ў вялікім літаратурным свет такім сёння вядомым і аўтарытэтным пісьменнікам, як лаўрэаты Дзяржаўнай прэміі БССР Янтарус, Макаль, Данута Бічэль-Загнетава, а таксама Аляксей Карпюк, Мікола Грынчык, Фёдар Янкоўскі і іншыя.

Творчыя памкненні сённяшніх членоў літаб'яднання, студэнтаў пераважна філалагічнага факультэта (іх імёны — ніжэй), — гэта своеасаблівыя, шматлакі і пленныя працяг мастацкіх набыткаў сваіх папярэднікаў, іх творчага даробку. За гады склаліся пэўныя формы работы, выпрацаваліся традыцыі. Творчая дзейнасць паэтав «Наднёманскіх галасоў» мае шырокі грамадска-патрыйны рэзананс, іх добра ведаюць не толькі ва універсітэце, але ва ўсёй Гародні, нават вобласці. З чытаннем сваіх твораў члены аўтарыстыкі выступаюць на шматлікіх вечарынах у вышэйших навучальных установах, на прадпрыемствах горада, у вучылішчах, школах, калгасах. Неаднойчы іх запісвалі радыё, здымала тэлевізія. Апошнім часам наладзіліся досыць цесныя сувязі з літаб'яднаннем «Узлёт». БДУ імя У. І. Леніна, «Крокі» Мінскага педінстытута імя М. Горкага, літаратурнымі суполкамі пры некаторых раённых газетах Гродзеншчыны. Творы нашых паэтав з ахвотай друкуюць часопісы «Маладосць», «Крыніца», «Беларусь», рэспубліканскія газеты.

І зусім пачынаючы, і стаўшы аўтаром аў яднёвае любоў да роднага, мастацкага слова, імкненне да шчырасці аўтарыстаў і аўтараў да яднення з ахвотай друкуюць часопісы «Маладосць», «Крыніца», «Беларусь», рэспубліканскія газеты.

І зусім пачынаючы, і стаўшы аўтаром аў яднёвае любоў да роднага, мастацкага слова, імкненне да шчырасці аўтарыстаў і аўтараў да яднення з ахвотай друкуюць часопісы «Маладосць», «Крыніца», «Беларусь», рэспубліканскія газеты.

У творчыя памкненні сённяшніх членоў літаб'яднання, студэнтаў пераважна філалагічнага факультэта (іх імёны — ніжэй), — гэта своеасаблівыя, шматлакі і пленныя працяг мастацкіх набыткаў сваіх папярэднікаў, іх творчага даробку. За гады склаліся пэўныя формы работы, выпрацаваліся традыцыі. Творчая дзейнасць паэтав «Наднёманскіх галасоў» мае шырокі грамадска-патрыйны рэзананс, іх добра ведаюць не толькі ва універсітэце, але ва ўсёй Гародні, нават вобласці. З чытаннем сваіх твораў члены аўтарыстыкі выступаюць на шматлікіх вечарынах у вышэйших навучальных установах, на прадпрыемствах горада, у вучылішчах, школах, калгасах. Неаднойчы іх запісвалі радыё, здымала тэлевізія. Апошнім часам наладзіліся досыць цесныя сувязі з літаб'яднаннем «Узлёт». БДУ імя У. І. Леніна, «Крокі» Мінскага педінстытута імя М. Горкага, літаратурнымі суполкамі пры некаторых раённых газетах Гродзеншчыны. Творы нашых паэтав з ахвотай друкуюць часопісы «Маладосць», «Крыніца», «Беларусь», рэспубліканскія газеты.

І зусім пачынаючы, і стаўшы аўтаром аў яднёвае любоў да роднага, мастацкага слова, імкненне да шчырасці аўтарыстаў і аўтараў да яднення з ахвотай друкуюць часопісы «Маладосць», «Крыніца», «Беларусь», рэспубліканскія газеты.

І зусім пачынаючы, і стаўшы аўтаром аў яднёвае любоў да роднага, мастацкага слова, імкненне да шчырасці аўтарыстаў і аўтараў да яднення з ахвотай друкуюць часопісы «Маладосць», «Крыніца», «Беларусь», рэспубліканскія газеты.

І зусім пачынаючы, і стаўшы аўтаром аў яднёвае любоў да роднага, мастацкага слова, імкненне да шчырасці аўтарыстаў і аўтараў да яднення з ахвотай друкуюць часопісы «Маладосць», «Крыніца», «Беларусь», рэспубліканскія газеты.

Імкнучыся да шматмернага асэнсавання жыцця і часу, паэт вельмі часта будзе свой верш на своеасаблівай лірычнай імправізацыі з незвычайнай тоñкім падсвядомаснымі сувязямі. Ён шукае і знаходзіц сэнс і залежнасць амаль ва ўсім. У многім гэта дасягаецца шляхам аў яднання і сутыкнення паміж сабой, здавалася б, дужа далёкіх, несумненчальных предметаў і з'яў. Уключаныя ў адзін сцэлны ўмоўна-асасцятыўныя радланцуг, яны выяўляюць псіхалагічную і зместавую сумнечальнасць і агульнасць. Пры гэтым думка аўтара выступае ў множстве няўлouных спектральных выпраменнявянняў, якія, канцэнтруючыся ў згусткі жывой матэрні, складаюць вобразнае адзінства.

Імкнучыся да шматмернага асэнсавання жыцця і часу, паэт вельмі часта будзе свой верш на своеасаблівай лірычнай імправізацыі з незвычайнай тоñкім падсвядомаснымі сувязямі. Ён шукае і знаходзіц сэнс і залежнасць амаль ва ўсім. У многім гэта дасягаецца шляхам аў яднання і сутыкнення паміж сабой, здавалася б, дужа далёкіх, несумненчальных предметаў і з'яў. Уключаныя ў адзін сцэлны ўмоўна-асасцятыўныя радланцуг, яны выяўляюць псіхалагічную і зместавую сумнечальнасць і агульнасць. Пры гэтым думка аўтара выступае ў множстве няўlouных спектральных выпраменнявянняў, якія, канцэнтруючыся ў згусткі жывой матэрні, складаюць вобразнае адзінства.

Імкнучыся да шматмернага асэнсавання жыцця і часу, паэт вельмі часта будзе свой верш на своеасаблівай лірычнай імправізацыі з незвычайнай тоñкім падсвядомаснымі сувязямі. Ён шукае і знаходзіц сэнс і залежнасць амаль ва ўсім. У многім гэта дасягаецца шляхам аў яднання і сутыкнення паміж сабой, здавалася б, дужа далёкіх, несумненчальных предметаў і з'яў. Уключаныя ў адзін сцэлны ўмоўна-асасцятыўныя радланцуг, яны выяўляюць псіхалагічную і зместавую сумнечальнасць і агульнасць. Пры гэтым думка аўтара выступае ў множстве няўlouных спектральных выпраменнявянняў, якія, канцэнтруючыся ў згусткі жывой матэрні, складаюць вобразнае адзінства.

Імкнучыся да шматмернага асэнсавання жыцця і часу, паэт вельмі часта будзе свой верш на своеасаблівай лірычнай імправізацыі з незвычайнай тоñкім падсвядомаснымі сувязямі. Ён шукае і знаходзіц сэнс і залежнасць амаль ва ўсім. У многім гэта дасягаецца шляхам аў яднання і сутыкнення паміж сабой, здавалася б, дужа далёкіх, несумненчальных предметаў і з'яў. Уключаныя ў адзін сцэлны ўмоўна-асасцятыўныя радланцуг, яны выяўляюць псіхалагічную і зместавую сумнечальнасць і агульнасць. Пры гэтым думка аўтара выступае ў множстве няўlouных спектральных выпраменнявянняў, якія, канцэнтруючыся ў згусткі жывой матэрні, складаюць вобразнае адзінства.

Гуменюка, студэнта руска-польскага аддзялення філагічнага факультэта. Мастацкая эфекта паэт дасягае праз складанае сумнечэнне, вострасучасны кінематаграфічны мантаж высокага і нізкага ў чалавеку і грамадстве, натхнёны веры і трывогі, адчаю, радасці і суму. Дамінанта яго твораў — гэта іранічнае пераасэнсаванне перакуленага новым пунктам погляду свету. Ю. Гуменюк намагаецца смеючыся супрацьстаяць дэмагогії, хлусні і дылетантству, што сама па сабе з'яўляецца дарам несумненным бо, як вядома, смеючыся, мы пазнаём ісціні. Іранічная гульня выступае ў яго вершах у якасці абавязковай умовы паэтычнага раздуму. Гэта і не чистая сатыра, і не чистая пародыя. Мы становімся відавочцамі і сайдзельнікамі вострапалемічных іранічных разважанняў маладога аўтара на матэрыяле абсурдных жыццёвых рэалій. Уражанне будзённае, звыклое для чытчика служыць першаштуршком для цэласнага дугонага перажывання, якое, развіваючыся, захоплівае ўсё новыя ўзоры.

День сегодняшній,
как будто,
Не похож на день
вчерашній:
То ли нетто, то ли бруто,
Хоть в пальто, но без
рубашкі.
(«День»)

Значная думка, раскаваныя паэтычнага мыслення, народны досціп — насьбіты стылю Ю. Гуменюка. У яго вершах ўсё рухаецца, дыхае, пульсуе.

Жывой паўнакроусцю лірычнага пачуцця ўражваючыя вершы студэнта фізічнага факультэта Ігара Заўялова. Гавораць пра асаблівасці яго творчай манеры, трэба найперш адзначыць яе падабенства да акварэльнага жывапісу. Для яго лірыкі характерна густая рэчыўнасць, матэрніяльнасць вобразнага жыцця, малюнка-васць, пластика выяўленчага аналізу. Здольнасць жывапісу. Для яго лірыкі характерна густая рэчыўнасць, матэрніяльнасць вобразнага жыцця, малюнка-васць, пластика выяўленчага аналізу. Здольнасць жывапісу. Для яго лірыкі характерна густая рэчыўнасць, матэрніяльнасць вобразнага жыцця, малюнка-васць, пластика выяўленчага аналізу. Для яго лірыкі характерна густая рэчыўнасць, матэрніяльнасць вобразнага жыцця, малюнка-васць, пластика выяўленчага аналізу. Для яго лірыкі характерна густая рэчыўнасць, матэрніяльнасць вобразнага жыцця, малюнка-васць, пластика выяўленчага аналізу.

Вечером тихим
над крышамі хат
Красные листья роняет
закат
Грустным цветением дол
опален,
В золоте тонут и липа,
и клен.
(«Покинутая деревня»)

Прадметная канкрэтніка і зрокавасць вобраза для паэта з'яўляючыца способам замацавання актуальных характеристык.

«Ах, какие пошли дожди!
А пойди под дождем
дождись
Ту, что, может, не ждёт.
Что ж,
Подожду не один —
Дождь.
(«Ах, какие пошли дожди»)

Сардэчны і фізічны настрой жыве ва ўспрыніці паэта па адзінках.

А. Фету належыць красавічнае думка: «Вытанчаная сімпатія, усталіваша ў сваёй усёпераможнай прывабнасці самой прыродай з мэтай захавання відау, заўсёды застаецца зернем і цэнтрам, на які наўвіаецца ўсялякая пазытальная нітка». Думаецца, у многім якраз прырода фарміруе грамадзянскую лірыку І. Заўялова, які ўмее яе бачыць і адчуваць, улоўліваць яе трапляткі зменлівым становішчам дзякуючы не непрэтэндзіёрных вершах ён піша не так адным, як ён любіць, як адным, якія змены адбываюцца ў наваколі, калі чалавек пойдзіцца бескарыслівай сіплай любоў да роднай зямлі, бацькаўскага краю, яго палеткай і лясою, радасці і клопатай працайкоў. Чалавек, на думку паэта, — гэта частка прыроды, дзе любому душэўнаму стану ёсц

«Наднёманскія галасы»

Таццяна Шлякко

* * *

Крывавы след на крывавым снезе...
Ад снегу крывавыя мені...
Дзень напоўнены сонцам
ад краю да краю...
Знаю, знаю, знаю...
У сабе тую сілу хаваеш...
Тую, што зрабіла чырвоні
дня і ночы каноны.

* * *

Цішыня... Распасцертыя крылы начныя
душаць, сцяваючы воблакі,
апаясваючы з усходу на заход
агнявымі вачымі ланцугоў.
Цішыня... Што хаваецца
пад гэтай маскаю?
Запрашае яна да гульні,
дражніць гукамі ды без падказкі
выпускае і цені падманныя.
Цішыня нечакана мой сон забірае,
як чароўную ляльку і клёну дае.
І цяпер яго дзеткі-лісточки
са мной размаўляюць
На нядайна адшуканай мове...

* * *

Iгар Заўялаў

Вершы для дзяцей

Красной выюгою над хатой
Намело сугроб зари,
Красногрудые куда-то
Улетели снегири,
Побросав свои салазки,

НА ЭКРАНАХ КІНАТЭАТРАЎ ГОРАДА

У жанры гісторычнай драмы знята беларуская карціна «Маці Урагана». Рэжысёр Юрый Марухін, які некалі прыязджжаў на Гродзеншчыну ў дні прэм'еры свайго фільма «Чалавек, які браў інтар'ю», на гэтых раз зварнуўся да п'есы Уладзіміра Каракевіча. Дзеянні новай ленты Марухіна пераносіць нас у ХVІІІ стагоддзе, у часы паўстання беларускіх сялян супраць феадалаў. На чале бунту — прости сялянскі сын Васіль Вечэр, які не спалохаўся пагрозы пакутнай расправы. З благаслаўлення маці здзясніе Васіль ратных подзвігі. У галоўных уролях — Людміла Пялякова, Аляксандар Гоманюк, Генадзь Гарбук, Аляксандар Філіпенка.

Знатакам прозы Васіля Бяловіча аслабіла спадабаецца кінаапо-

весць «Па — 206-ы», паастаўленая рэжысёрам В. Кальцовым па аднаіменнай п'есе пісьменніка.

Пачалася гэта вясковая гісторыя са спрытнага пеўня, якому спадабалася суседская курачка... З-за яго пабіліся хлопчыкі, з-за хлопчыкі — іх старэйшыя браты, затым пасварыліся маці, а калі справа дайшла да бацькоў сямействаў, не абышлося без разнесенага ўшчэнт плоту. Вось як бывае, калі справа пачынаецца з дробязі, а даходзіць да суда!

На экране каларытныя замалёўкі чалавечых харарактараў, супрэцільныя і розныя.

На любы густ выбар замежных кінастужак у студзені!

«Загад № 027» — гэта прыгодніцкая стужка для прыхальнікаў

— этэ аб атрадзе смельчакоў у тыле ворага.

Тры новыяпольскія фільмы чакаюць гледачоў.

«Распрадачык балю» паведамляе пра маладога канферансье, які пайшоў на шантаж і здраду дзеля магчымасці стаць вядучым грандыёзнага тэлешоу.

«Калі ты дзе-небудзь ёсць» — гісторыя кахання маладога чалавека да сваёй жонкі, якая страціла разум.

«Бермудскі трохкунтнік» — арыгінальны кінадэтэктыў. Лёсы трох таварышаў звязвае тугі вузел трох не звязаных паміж сабой злачынстваў. Як гэта магло стацца? Паглядзіце ў кінатэатрах!

Венгерскі фільм «Сем тон долараў» вельмі здзівіўны... Адночы ў цырку леў ледзь не адкусіў галаву свайму дрэсіроўшчыку. Трупу з ганьбай выгнаны ў горада, але вось тут і пачынаюцца сапраўдныя прыго-

ды акцёраў!

Індыйская версія легенды пра высакароднага разбойніка Робін Гуда называецца «Сябар бедных».

Жан-Поль Бельмандо, Жан-Луі Рышар і Роберт Асейн пародују аматараў французскага кінабаевіка. У фільме «Прафесіяналы» мы ўбачым гэту бліскучую троіцу, раздзеленую пачуццём помсты і варожасці.

Для дзяцей у пачатку студзеня па традыцыі выпускаюцца кінаказкі. У час зімовых школьнікі канікул дзеці ўбачаць на экранах кінатэатраў фільмы «Вундеркінд», «Кай са скрыні», «Мегі», «Кароль і птушка», «Нявеста падземнага прынца», «Айбаліт — 66», «Галёшы шчасця», «Залатыя рогі», «Фініст — яны сокалі» і многія іншыя казкі.

НА ЗДЫМКУ: кадр з фільма «Загад № 027».

Ды спяшае дамоў на абед.
Нас убачыў — і пугай затрос.
Вунь як грэзна хрыпіць яго конь!
З-пад усіх чатырох аж звініц,
Выкласае малана агонь,
Кроплі шроту распрыскае на іц!
Будзем знаць, як гуляць па садах,
Латашыць грушы й яблыкі красць...—
Ды хутчэй уцякайма пад дах,
Бо дагоніць ды моцна надасць!

* * *

Год за годам міне — ты забудзеш
мене,
Свае ўцехі з другім дзяліць будзеш.
На мяне ж назаўжды ўжо забудзешся
ты

Ты мяне назаўсёды забудзеш...
Але, як на бяду, я адночы прыду.
Я прыду ў твае сны — і ад болю
Анікуды тады ўжо не дзенешиш ты:
Дзе ні ступіш — я буду з табою!

Таццяна Абухоўская

* * *

Снова ночь. И в тихую погоду
Улыбнулась звездочка Регул.
Грустно мне — ну хоть бросайся в воду,
Побывав на этом берегу.
До утра утихла суматоха,
Новый день за горизонт ушел.
Я грущу не от того, что плохо,
От того, что слишком хорошо.
Жизнь моя — короткий сон, который
Мне приснился ночью как-то раз.
А теперь пора задернуть шторы,
Потому что свет в душе погас.
Загорится ль? Это неизвестно,
Всё же надежду в сердце берегу,
Потому что мне из черной бездны
Улыбнулась звездочка Регул.

* * *

Сон-не сон и не явь, а жалко.
Жалко этой лиловой ночи.
Легкомысленная русалка
До утра в камышах хохочет.
Сон-не сон, а звенит прохлада
На неведомой нам орбите.
Мне от вас ничего не надо,
Что же вы от меня хотите?
Сон-не сон. Я закрою двери,
Будут свечи гореть до рассвета,
И случайно сама поверю,
Что еще бродит счастье где-то...

Юрась Пациопа

Гайка

Мы — знакі, іерогліфы часоў,
ты на сямнаццаць міліметраў гайка,
хаяц табе і чэрцца стагоддзя з гакам,
твой век жалезны ўжо калі прайшоў.

Як «Іліяду» прачытаю зноў
спіраль-дарогу, шасцікунткі гладкі,
вяёлкавыя ў мутнай люстры згадкі,
над чэрствай пожнай крылы груганоў.

Я разумею, што такое шрубка —
і не вяха, і, нават, не зарубка —
заменяць, выкінуць, перакуюць...

Ды, каб унікнуць мудрацоў увішных,
што ашчаслівіць і прапішуць, будзь
дзеля карысці непрыдатнай, ЛІШНЯЙ.

Хутар

Крок наўзбоч — і пасеца трава,

Анямелы тэатр

Заблукae драўляны мядзведзь
у дзіцячыя сны,

пакаштуе — і болей не схоча маліны
і мёду,

а за ім і другія звяры — па карунках
падушкі,
па абрыву ўначы... (Эты шлях не
намацаць рукою.)

Вось не ведае збан: зазвінец?

разляцецца? ці зноў
да пары атуляць гаваркую калісці
ваду? —

этэ ўсё анямелы, да дробнай пылінкі
тэатр,

дзе згубілі не толькі ключы, а канцы

і пачаткі,

дзе паблыталі маскі... Ды ўсё ж

не сканчаецца дзея,

і на плоце пад сонцам дагэтуль вісіць

гладышы.

Андрэй Пяткевіч

Слёзы ад жорсткасці,

Слёзы ад радасці,

Слёзы ад шчасця

І ад бяды —

Скрозь вы аднолькавы,

Сумныя, горкія...

Колькі ж вас ёсць,

Непатрэнай вады!

* * *

Час восені

Дажджы і вецер злосны.

Не просім мы

Палёгкі ў дарог.

Час восені.

На зёлках мерзнуть росы.

У польмі —

Недасягальны Бог.

Юры Карэйва

Шкоднікі

Чуеш грукат па бруку калёс,
Чуеш тупат падкоў на мяккі?..

То скайціся з-пад самых нябес

Грозьба-гром па-над садам чужым.

Ды не гром! Гэта — дзед Бедавед

Копы хмэр пайскладаў на свой воз

Рэдактар
Л. С. ЗАСЕЛЬСКАЯ.

Наш адрес:
230023, г. Гродна,
вул. Ажэшка, 22, пакой 404,
тэл. 44-72-97

Газета выходзіць
штотыднёва

Гродзенская абласная
ўзбуйненая друкарня
вул. Паліграфістаў, 4.

Зак. 317

2000 экз.